

Monumentnummer*: 526756

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 07 juni 2004
Kadaster deel/nr 82716/196

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Oosteind Oosterhout Noord-Brabant

Locatiennaam Locatieomschrijving
Oosteind

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Oosterhout V 698

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 1: langgevelboerderij.

Inleiding

Voormalige BOERDERIJ van het langgeveltype met bakhuis en dwarsdeel. De boerderij dateert van vóór 1700. Namen, geboorte- en sterfdata van de bewoners zijn bekend vanaf 1729. De boerderij is in XIXA uitgebreid en vanaf 1974 behoedzaam verbouwd tot woonboerderij. Het woonhuisgedeelte beschikt nog over een zeldzaam compleet authentiek interieur.

Omschrijving

De eenlaagse langgevelboerderij met rietgedekt zadeldak heeft een tuitgevel bij het woonhuisgedeelte aan de straatzijde en een wolfseind aan de deelszijde. Boven een gepleisterde plint verheft zich de tuitgevel met centrale schoorsteen in rode handvormbaksteen (21 x 10 x 4 cm) in wild verband. Vlechtingen onder de dakrand, staafankers. Ter linkerzijde een bouwnaad met uitbreiding in gele IJsselsteen (16 x 7,5 x 3,5 cm), daarvóór een bakhuisje met pannengedekt zadeldak, dat tegen de straatgevel aanleunt. Op de grens van oud- en nieuwbouw de hoge schoorsteen van het bakhuisje. De topgevel heeft links van het midden een groot 20-ruits schuifraam en twee opgeklampte luiken. De zolderverdieping heeft twee kleine, symmetrisch geplaatste 6-ruitsvensters. De lange rechterzijgevel, die iets vooruitspringt, heeft v.l.n.r. een groot 20-ruits schuifraam met twee opgeklampte luiken, een klein getralied keldervenster met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

daarboven het liggend 6-ruitsvenster met twee opgeklampte luiken van de opkamer. Daarnaast de eenvoudige dichte voordeur met van gietijzeren levensboom voorzien bovenlicht. Het stalgedeelte heeft een lager aangezet dak. Daaronder v.l.n.r. een 4-ruitsvenster met twee opgeklampte luiken; een getoogde dichte staldeur; een grote getoogde, korfboogvormige, opgeklampte dubbele staldeur, eertijds dicht en nu voorzien van glas en roedenverdeling; een vierdelig, halvemaanvormig, houten stalvenster. De tegenovergelegen lange linkerzijgevel heeft een aanbouw met een gedeeld, van twee opgeklampte luiken voorzien venster, onder een lager doorgetrokken dak. In de orangerode bakstenen (17 x 8 x 3,4/4,0 cm) dichtbij de topgevel enkele ingekraste inscripties "A K 1843 THEOL", "H K 1862", "A M" en "H K". Deze uitbreiding kan dus niet later dan 1843 tot stand zijn gekomen. Naast de aanbouw een groot 20-ruits schuifraam met twee opgeklampte luiken. Onder het lager doorgetrokken dak boven het stalgedeelte resp. een rechtgesloten, eertijds dichte staldeur, nu van grote glasruiten voorzien; aan weerszijden daarvan een klein in vieren verdeeld halvemaanvormig stalvenster; een klein getoogd 1-ruits venster; een grote rechtgesloten, eertijds dichte deeldeur, nu vernieuwd met 28 glasruiten, en vervolgens weer een getoogd 4-ruits venster. De achtergevel in kruisverband (17 x 7,5/8,0 x 4,5/5 cm) met vlechtingen en staafankers is in XIXB vernieuwd en heeft asymmetrisch geplaatste deur- en vensteropeningen. Op de begane grond bevindt zich een getoogde, oorspronkelijk dichte staldeur, nu vernieuwd met glasruiten, rechts daarvan een getoogd 4-ruits venster. Op de verdieping onder het wolfseinde oorspronkelijk een hooiluik, nu vernieuwd met negen ruiten, aan weerszijden een klein halvemaanvormig, in drieën verdeeld venstertje. Alle kozijnen en tot ramen getransformeerde deuren zijn wit geschilderd, de luiken en deuren standgroen. Rondom het woongedeelte ligt een strook van veldkeien, de gevel met de voordeur heeft een smalle stoep van baksteen. Tot het huidige perceel behoort een deel van de oude doorgaande weg van Oosterhout naar Dongen - de voormalige Hoogstraat -, dat door de aanleg van de A27 de oude functie verloren heeft. Dit deel bezit nog de oude granieten keienbestrating die tevens rijksbescherming geniet. De afscheiding tussen het oorspronkelijke erf en de weg wordt gevormd door een beukenhaag.

Het gebouw is driebeukig en bestaat uit vijf regelmatig geplaatste eiken gebinten met een ankerbalkconstructie, waarvan enkele verwerkt in de tussenwanden, waaromheen bakstenen muren. Via de deur en een gangetje komt men in de woonkeuken, rechts een grote schouw met forse geprofileerde, geschilderde eiken schouwbank. Tegen de achterwand schildpadtegeltjes en witjes in schaakbordpatroon, ter hoogte van de stookplaats een verticale strook met uitsluitend schildpadtegeltjes. De mangaankleurige figuratieve tegels (XVIII B) zijn bij de restauratie aangebracht en afkomstig uit Edam. Links naast de toegangsdeur tot de woonkeuken voeren enkele treden omlaag naar de kleine, half ingegraven kelder met tongewelf. Daarboven ligt het opkamertje, met originele keramische plavuizen. De Blauwe Kamer, de mooiste in het huis, bevindt zich verder links, tegen de topgevel met het grote raam. Het in deze kamer staande gebint heeft rudimentaire sleutelstukken tussen de ankerbalk (waarmee ze een geheel vormen) en de korbelen. Kastenwand met bedstede. Plafond met moer- en ingelaten kinderbalken. Al het houtwerk is in licht- en grijsblauw geschilderd, naar de nog voorhanden originele kleuren aan de binnenzijde van de bedsteedeuren. Tegen de buitenmuur een houten, grijs gemarmerde schoorsteenmantel met gesneden consoles. Daarbinnen Delftsblauwe medaillontegels (vissers, wandelaars, stadsgezichten, molens; XVIII). Lambrisering rondom met Delftsblauwe tegels (zeemonsters, molens, schepen; XVII-XVIII). Op de vloer originele orangerode keramische plavuizen (21 x 21 cm). Het hang- en sluitwerk en de binnendeuren zijn vrijwel overal nog authentiek. De vroegere stal met dwarsdeel, bereikbaar via een deur rechts achter de voordeur, naast de schouw, is nu verbouwd tot woonruimte, maar als casco nog geheel aanwezig. De binnenmuren zijn geheel vernieuwd en tegen de hooizolder en de schuine dakvlakken zijn cementwolplaten aangebracht. In deze ruimte staan twee gebinten van het ankerbalktype. Hooizolder op slieten. Tegen de achterzijde van de schouw van de woonkeuken is een nieuwe schouw gemetseld, daarnaast een authentieke gemetselde ronde stookplaats voor een ketel, bedoeld voor de bereiding van veevoer.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De langgevelboerderij is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorisch waarde als voorbeeld van een boerderij waarvan de bewoningsgeschiedenis mede door de rijke muntschat goed gedocumenteerd is. Het object is van architectuurhistorische waarde vanwege de grote samenhang tussen in- en exterieur, die door hun conservering een grote mate van gaafheid vertonen. Het interieur is bovendien van bijzondere waarde vanwege tal van authentieke ornamentale details. Door de ligging van de boerderij met schuren aan een oude verkeersas heeft zij een duidelijke ensemblewaarde en markeert zij de oude bewoningskern Oosteind.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie